

te kort verhaal

Joke Van Caesbroeck

Lomp

Voor het eerst sinds de verhuis twee jaar geleden, poeste ik onze trap, en ik verbaasde me zelfs niet dat de emmer vol grijs geworden water, net voor ik helemaal boven was, omviel. Ik ben niet voor het huishouden geboren. Ik ben geboren om te blijven zitten en de medemens te delegeren, om de schade te beperken.

Ik liet de trap voor wat hij was, badend in eigen vuil, en probeerde een vriendin met relatieproblemen terug te sms'en. Het ging mozaïsaan. Rond mijn wijsvinger zat al dagen een pleister, nadat ik met een uit hoogmoed vers geslepen keukennes, in plaats van een stuk van de courgette een stuk van mijn vingertop had gesneden.

Mijn vriendin liet weten dat haar boosheid was omgeslagen in verdriet, en ik begreep wat ze bedoelde toen ik tegen beter weten in toch weer in beweging kwam, mijn teen stootte aan een tafelpoot, en voelde hoe de pijn met een pesterige vertraging kwam.

Elke woensdag schrijft Joke Van Caesbroeck een veel te kort verhaal.

Uitzonderlijk te koop: Vlaams modernisme uit de collectie-Herbert

Tony Herbert geldt als een van de grootste verzamelaars en promotoren van kunstenaars uit het Vlaamse modernisme. Op Brafa biedt Virginie Devillez een unieke selectie aan, die toont hoe sterk de man zijn stempel drukte op de appreciatie van de buitenbeentjes van zijn tijd.

Negen hoog op de Churchillaan in Ukkel installeerde Virginie Devillez haar *galerie de chambre*. Het uitzicht is er spectaculair, de inrichting huiselijk. Potentiële klanten passerden de voorbije weken in alle discretie, aangehouden door de naam en faam van Tony Herbert. Uit zijn hoog aangeschreven verzameling, die na zijn dood in 1959 grotendeels in familiebezit bleef, is een ruime greep werken te zien van klinkende namen uit het interbellum.

In het volle licht: het bronzen kleinschild *Attitude*, dat Rik Wouters' muze Nel voorstelt in een

zwierige houding. Van Jean Brusselmans hangt boven een sofa een Brahants winterlandschap dat al sinds 1961 niet meer te zien was. Een tweeluik is gewijd aan de kunstenaar en zijn model. Op een fraaie pastel beeldt Gustave De Smet een odalisk af die aan Modigliani doet denken. Edgard Tytgat tekent zichzelf op pantoffels, terwijl hij de laatste hand legt aan het portret van zijn vrouw. De setting, waarin ze transformeert tot een sculptuur, lijkt wel die van een theater.

Devillez, historica en Magritte-expert, duikt al haar hele carrière

in de archieven van kunstenaars en verzamelaars. Ze stond mee aan de wieg van het Magritte-museum in Brussel en vanuit haar knowhow van de 19de- en 20ste-eeuwse Belgische kunst schoof ze daarna door naar de kunstmarkt. Ze ging aan de slag bij de galeries Templon en Micheline Swajceer, kwam in 2016 in dienst bij Sotheby's en begon drie jaar geleden met een eigen galerie. Op Brafa maakt ze nu haar debuut, meteen met een bijzonder verhaal: de herontdekking van Tony Herbert als priveverzamelaar. Collectioneurs van zijn kaliber

“Wij zijn bij de VRT nu dingen aan het doen waarvan we over tien jaar dik spijt gaan hebben”

Journalist **Jens Franssen** stelt zich vragen bij ingrepen aan het VRT-gebouw in Brussel in het licht van dreigende veiligheidsrisico's (in *Humo*).

© Karol Henner/9&9

Tony Herbert bij een deel van zijn collectie. © rr

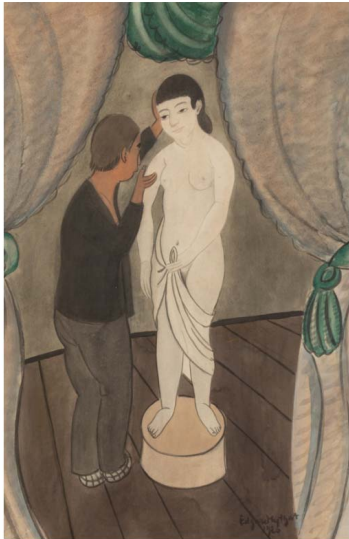
speelden een cruciale rol als promotoren van de moderne kunst, zegt ze. "In de jaren 40 en 50 was er nauwelijks hedendaags werk te zien in de musea. Ze kochten het ook amper aan. Op de jonge kunst in de belangstelling te brengen, had je ferverende verderegers nodig, zoals Emile Langui, de hoogste ambtenaar van het departement Schone Kunsten, of topverzamelaars als Gustave Van Geluwe en Herbert."

Nieuwe dynamiek

Anton van 't Hof was een kieskeurige man. Hij bouwde zijn collectie op rond slechts zes kunstenaars: Rik Wouters, Jean Brusselmanns, Edgard Tytgat, Gustave De Smet, Fritz Van den Berghe en Constant Permeke, van wie hij telkens sterke ensembles van zestig topwerken bijeenbracht. De industrie, die in 1929 directeur van de Kortrijkse Katenspinnerij was geworden, bracht ze onder in een expositieruimte in zijn villa Het Sporenhof in Kortrijk. In het salon vonden legendarische hommages plaats ter ere van zijn favoriete kunstenaars. Het kraai van de politieke, financiële en culturele wereld nam eraan deel.

"Zijn keuze voor spijlfiguren uit het tijdvak van het expressionisme bij ons was ingegeven door politieke overtuigingen", zegt Devillez. "Herbert was een fervent Vlaams-nationalist. Hij vond het belangrijk dat Vlaanderen zich kon ontplooiën via zijn taal en cultuur. Zo positioneerde hij zich als verzamelaar tegen de Europese avant-garde en internationaal gerichte kunst."

"Herbert kocht geen namen, maar focuste op kunstenaars die een nieuwe dynamiek in gang zetten. Dat hij een goed oog had, merken we nog altijd. Brusselmanns en Tytgat golden in hun tijd

'Het model', Edgard Tytgat. © privécollectie

"Herbert kocht geen namen, maar focuste op kunstenaars die een nieuwe dynamiek in gang zetten, zoals Brusselmanns en Tytgat"

Virginie Devillez
Galeriehouder

als buitenbeentjes, maar staan nu volop in de belangstelling. Tytgat kennen we nu als een *artista's* *artista*. Brusselmanns verkocht bij leven nauwelijks, maar nog altijd oefent deze Brabantse fauvist invloed uit op nieuwe generaties."

Geen privémuseum

Tony Herbert stierf jong, hij was 57. Hij liet elf kinderen na, onder wie Anton, die zich in het tijdperk-Jan Hoet zou ontpoppen als topverzamelaar van conceptuele kunst (de Herbert Foundation in het centrum van Gebeert deed werken). De collectie van Tony Herbert bleef altijd grotendeels in familiehanden. Wel werd beslist om het neusje van de zalm museum te verankeren. Brugge kon in 1985 en 2010 zo'n twintig sleutelwerken aankopen voor het Groeningemuseum.

"De directe nabestaanden, van

wie er nog zo'n kwart in leven is, kimen enkele keren bijeen om te beslissen wat er met de werken moest gebeuren", vertelt Devillez. "Ze dachten na over de duurzaamheid van het project, maar tot een eigen privémuseum kwam het niet. Op basis van de te hoge geschatte waarde werden elf gelijkwaardige pakketjes opgemaakt, die door loting verdeeld werden. Hier en daar belanden daarna enkele werken op veiling. Maar je zag ook het omgekeerde: dat familieleden stukken probeerden terug te kopen, omdat ze onderling toch de geschiedenis wilden verderzetten. Intussen bestelde de jongste zoon, om familiale redenen, om afstand te doen van zijn deel. De werken zijn gegeerd. Het wordt steeds zeldzamer dat er kunst circuleert met deze kwaliteitsstempel, die nog nooit eerder op de markt kwam en zich al decennia in dezelfde collectie bevindt."

Hoe ging het er thuis bij de Herberts aan toe? Devillez: "Van de jongste zoon hoorde ik dat ze een zeer katholieke, traditionele familie vormden. Tijdens de maaltijden werd er aan tafel geen woord gewisseld. Als jongen mocht hij wel enkele keren met zijn vader mee naar Brussel, op bezoek bij andere verzamelaars. Tony Herbert had blijkbaar twee gezichten. Hij was een strenge patriërarch en industrieel, maar met kunstenaars was hij close en in artistiek gezelschap verkeerde hij altijd in een vrolijke bui."

Geert Van der Speeten

Brata Art Fair. Hezel in Brussel van 25/1 tot 1/2. De galerie Virginie Devillez toont er werk van Knoopp tot Magritte, plus een hommage aan de collectie-Herbert.

Van Magritte tot Picasso: collectie van Belgisch verzamelaarskoppel onder de hamer

Christie's veilt in maart 'The Roger and Josette Vanthournout collection'. De verzameling van het West-Vlaamse koppel, met werk van de grote namen, wordt geschat op 6 miljoen euro.

De collectie van Roger en Josette Vanthournout telde oorspronkelijk zo'n 200 stukken en gold eind vorige eeuw als een van de groottes van ons land. Roger Vanthournout was een minzame, discrete kunstliefhebber met een zwak voor moderne en hedendaagse kunst. Hij was van opleiding binnenhuisarchitect en leidde de familiezaak Aurora in Izegem. Zelf hield hij van modern design, maar het meubelbedrijf dat in 1921 oprichtte was door zijn vader, was gespecialiseerd in robuuste stijlmeubelen.

"Kint hield van zijn vrouw Josette T'Kint hield van zijn vader, maar ze hebben eeuwen een aanzienlijke collectie op. Hij begon in 1950, na zijn huwelijk, met Chinese vazen, maar schakelde al snel over op Vlaams-expressionisme en surrealisten als Magritte en DeWaux. Daarna focuste hij op klassiek modern en naorlogse kunst, met een voorliefde voor de klinkende namen. Voor zijn groeiende verzameling liet hij zijn huis verbouwen tot een totaalkunstwerk, met grote ruimtes waarin hij de schilderijen en sculpturen kon tentoonstellen."

Bladboom

Christie's kondigt de veiling van de collectie aan als hoogtepunt van de March Marquee-Week, met een avondveiling, een dagveiling en een online gedeelte. Tijdens de kijkdagen op 27 en 28 januari zijn de blikvangers al te zien bij Christie's in Brussel. Er zijn werken bij van onder meer Max Ernst, Pablo Picasso, Jean Dubuffet, Lucio Fontana en een vroeg *Infinity* net-schilderij van Yayoi Kusama uit 1960.

Een hoogtepunt moet *La plaine*

ne de l'air worden, een schilderij van René Magritte uit 1940. Het toont een van zijn bekende motieven, een 'bladboom' met op de achtergrond een grimmig berglandschap. De geschatte prijs: tussen 4 en 6,3 miljoen euro. Ook een sculptuur van Henry Moore uit 1973, *Gostar warrior*, bevindt zich in de hogere prijscategorie.

Vanthournout overleed in 2005 op 80-jarige leeftijd. Meubelfabrikant Aurora, intussen in handen van zijn zoon Jean-Paul, had al in 2003 de boeken neergelegd en 125 werknemers moeten afkanten. Omdat Josette na Roger dood kleiner wilde gaan wonen, ging in 2006 bij Sortheby's in New York al een eerste deel van de

Roger Vanthournout liet zijn huis verbouwen tot een totaalkunstwerk, waarin hij zijn collectie kon tentoonstellen

verzameling onder de hamer. De 27 stukken brachten toen 25 miljoen dollar op. Een monochroom van Piero Manzoni haalde 2,5 miljoen dollar. De recordprijs, 11,6 miljoen euro, was voor een schilderij van Francis Bacon. Zo'n 35 jaar eerder had Vanthournout 50.000 euro betaald voor *Version no. 2 of flying figure with hypodermic syringe*, uit 1968, een portret van een liggende figuur met een druppelspiet in de arm.

Josette T'Kint overleed in april vorig jaar. De drie kinderen Vanthournout brengen de familiecollectie nu naar de veiling. Van hun ouders namen ze de verzamelmotieven over. Wat ze van hun vader onthielden, was alvast zijn devies: koop wat je mooi vindt, de prijs bekiest je later wel.

Geert Van der Speeten

'La plaine de l'air' van René Magritte. © christie's